

Elżbieta Kwaśnik

Nauczycielskie Kolegium Języków Obcych w Radomiu – dwadzieścia lat minęło...

Nauka w szkołach powinna być prowadzona w taki sposób, aby uczniowie uważali ją za cenny dar, a nie za ciężki obowiązek.
Albert Einstein

Patrząc na wiek wielu szacownych szkół i uczelni wyższych, mających za sobą wieloletnią tradycję, można by powiedzieć, że dwadzieścia lat dla istnienia szkoły to jak okamgnienie. Patrząc jednak na wiek człowieka, dwie dekady to okres długi na tyle, aby osiągnąć wiele, zgromadzić wiedzę i cenne doświadczenie. Odpowiedź na pytanie, czy dwadzieścia lat to długo czy krótko, z pewnością jest kwestią względną. W przypadku Nauczycielskiego Kolegium Języków Obcych w Radomiu, które w tym roku obchodzi jubileusz dwudziestolecia, z pewnością nie jest to czas stracony.

Kiedy szkoła powstawała w roku 1990 jako jedno z 54 tworzonych wtedy kolegiów, w skromnych warunkach lokalowych i z niewielką liczbą studentów, z zerową bazą biblioteczną, nikt nie przypuszczał, że stanie się ona główną i przez czas jakiś jedyną w regionie instytucją kształcąca nauczycieli języków angielskiego i niemieckiego, mieszcząca się w przestronnym i świetnie wyposażonym budynku, z biblioteką przekraczającą ponad 14 000 woluminów, kształcąca w obu sekcjach językowych na każdym roku około 200 studentów. Od roku 1990 szkołę ukończyło 1511 absolwentów, z których większość podjęła studia filologiczne drugiego stopnia, a nawet studia doktoranckie; trudno też znaleźć szkołę w naszym regionie, gdzie nie pracowałiby absolwenci kolegium. Nie ma zatem przesady w stwierdzeniu, że szkoła ta z sukcesem przygotowuje przyszłych nauczycieli, jest drogowskazem na zawodowej drodze dla wielu młodych ludzi i wyposaża ich w solidny zasób wiedzy i doświadczeń, które dają im szansę odnalezienia się na tak trudnym dziś rynku pracy.

Co złożyło się na ten sukces?

Dzisiejszy wizerunek szkoły jako dobrej i efektywnej placówki to splot różnorodnych czyn-

ników, współdziałających i wzajemnie się uzupełniających.

Początkowo dyrektorem kolegium był mgr Mariusz Norberczak, a od roku 2000 placówka kierowana jest przez mgr. Jerzego Kwiatkowskiego.

Kolegium nie mogłoby działać sprawnie bez wsparcia finansowego i naukowego. Przez pierwsze dziesięć lat kolegium podlegało Kuratorium Oświaty w Radomiu, a od września 2000 organem prowadzącym NKJO jest Samorząd Województwa Mazowieckiego. Finansowe wsparcie ze strony samorządu przyczyniło się do rozwoju potencjału szkoły. Obecnie kolegium wyposażone jest we wszystkie niezbędne i najnowsze technologicznie pomoce dydaktyczne: sale komputerowe z dostępem do Internetu, tablice interaktywne, rzutniki multimedialne. Nowocześnie działająca biblioteka kolegium jest najlepiej wyposażoną biblioteką w regionie w pozycje anglojęzyczne i niemieckojęzyczne. W księgozbiornie znajdują się nie tylko podręczniki do nauki języków i metodyki nauczania, ale również literatura piękna, czasopisma specjalistyczne i unikalne na rynku polskim periodyki, np. „The Weekly Telegraph” czy „Time”. Kolegium posiada też świetnie wyposażoną filmotekę. Zbiory biblioteczne są stale aktualizowane, co daje studentom możliwość bieżącego kontaktu z nowościami wydawniczymi, dostarczając im jednocześnie najnowszej wiedzy z zakresu kultury krajów niemieckojęzycznych i anglojęzycznych oraz najnowszych tendencji w nauczaniu.

Nad zachowaniem odpowiednich standardów nauczania czuwa Uniwersytet Warszawski, który sprawuje opiekę naukową nad NKJO. W sekcji języka angielskiego opiekę tę sprawuje prof. zw. dr hab. Hanna Komorowska, a w sekcji języka niemieckiego – prof. zw. dr hab. Józef Wiktorowicz.

Szkoła otwartych drzwi

Wsparcie finansowe i naukowe sprawiło, że kolegium mogło stać się placówką otwartą i angażować się w różne projekty edukacyjne oraz różne formy współpracy z innymi kolegiami bądź instytucjami, jak również integrować lokalne środowisko nauczycieli języków niemieckiego i angielskiego.

- **Zapobieganie bezrobociu**

Kolegium stworzyło w regionie radomskim wielu nauczycielom zagrożonym utratą pracy możliwość przekwalifikowania się poprzez zdobycie uprawnień do nauczania języka angielskiego lub niemieckiego w trakcie studiów w trybie wieczorowym.

- **Współpraca z partnerami zewnętrznymi – dzielenie się dobrą praktyką**

Przez kilka lat kolegium radomskie wraz z innymi kolegiami podlegającymi UW aktywnie uczestniczyło w programie współpracy międzyuczelnianej TEMPUS, który umożliwił nauczycielom zdobywanie doświadczeń poprzez kontakty z nauczycielami i uczelniami w innych krajach europejskich oraz zaowocował wypracowaniem cennych materiałów dydaktycznych, wykorzystywanych obecnie przez nauczycieli i studentów. W ramach współpracy z British Council stworzone zostały dostępne obecnie w bibliotece materiały dotyczące wiedzy kulturowej (*British Studies Webpages*), organizowane są również warsztaty i seminaria dla nauczycieli, jak np. seminarium interkulturowe „Rola etnografii w nauczaniu kultury”, które odbyło się w Kazimierzu w roku 2007. Nauczyciele korzystają też z różnorodnych form doskonalenia, np. w ramach programów europejskich FRSE – Comenius czy Arion.

Większość nauczycieli należy do organizacji skupiających nauczycieli języka niemieckiego (Stowarzyszenie Nauczycieli Języka Niemieckiego z siedzibą w kolegium) oraz angielskiego IATEFL Polska, które promują aktywność i kreatywność. IATEFL organizuje corocznie trzydniowe międzynarodowe konferencje dla nauczycieli, poświęcone dzieleniu się doświadczeniem w szeroko rozumianej pracy dydaktycznej. Trzynasta z kolei konferencja, w której udział wzięło około 1000 osób, odbyła się w Radomiu we wrześniu roku 2004, a jej organizatorami byli pracownicy studium języków obcych Politechniki Radomskiej oraz nauczyciele NKJO.

W roku 2009 nauczyciele NKJO zorganizowali w ramach IATEFL-a konferencję pt. „Culture Lane”, dotyczącą metodyki nauczania oraz roli kultury w nauczaniu języka obcego. Prelegentami byli specjaliści nie tylko z Polski, ale również zaproszeni

z innych krajów wybitni goście. Ogromnie ważnym aspektem obydwu konferencji było czynne zaangażowanie studentów kolegium, którzy pomagali przy organizacji, przebiegu konferencji oraz sami uczestniczyli w wybranych przez siebie warsztatach.

Kolegium stara się również o integrowanie środowiska nauczycieli języków obcych. W tym celu nauczyciele obu sekcji organizują warsztaty dla nauczycieli zatrudnionych w szkołach w regionie. Przykładem takich szkoleń były warsztaty „Nasze mocne strony”, w trakcie których każdy chętny, aktywnie działający nauczyciel mógł podzielić się swoimi doświadczeniami i spostrzeżeniami.

- **Wymiana studencka**

Z inicjatywy samorządu studentów slawistyki (Uniwersytetu Ruhry w Bochum), we współpracy z NKJO w Radomiu, w roku 2003/2004 przeprowadzona została przez grupę „Bochum – Radom” obustronna wymiana studencka na temat: „Zawodowe perspektywy młodych polskich germanistów oraz młodych niemieckich polonistów”. W trakcie tej współpracy studenci zyskali okazję, by przyrzeć się pracy różnych branż zawodowych oraz podyskutować z fachowcami o swoich przyszłych możliwościach zawodowych. Program wymiany umożliwił biorącym w nim udział uzupełnienie ich akademickiego wykształcenia praktycznymi doświadczeniami oraz omówieniem możliwych perspektyw zawodowych. Istotnym celem była również poprawa znajomości języka obcego oraz utworzenie sieci profesjonalnych kontaktów.

Kolegium jako placówka oświatowa aktywnie współdziała z wieloma innymi instytucjami, np. z MOPS-em, domami dziecka czy stacją krwiodawstwa. Wśród ważniejszych działań znajdują się: bezpłatne zajęcia komputerowe dla dzieci z rodzin zagrożonych wykluczeniem, darmowe lekcje z języka obcego dla dzieci z domów dziecka oraz społeczne akcje honorowego krwiodawstwa w 2008 i 2009 roku. Pracownicy kolegium uczestniczą też w imprezach kulturalnych (np. „Wielojęzyczne Śpiewanie” czy też liczne przedstawienia organizowane przez uczniów radomskich szkół) i w konferencjach organizowanych również przez MSCDN, np. „Edukacja XXI wieku”.

Powyższe przykłady to tylko fragment działalności kolegium, która oprócz regularnych zajęć ze studentami jest nierozdzielalnym elementem pracy dydaktycznej. Działania wykraczające poza mury szkoły aktywizują środowisko przyszłych nauczycieli, angażują młodych ludzi w sprawy środowiska lokalnego i uwrażliwiają ich na problemy innych ludzi, otwierają nie tylko umysły, ale i serca.

W zespole skuteczniej

Aby wiedzieć, jak uczyć, trzeba samemu zdobyć nie tylko wiedzę i kompetencje, ale stale je pogłębiać, a pracując z młodymi ludźmi, przekazywać nie tylko wiedzę i dbać o rozwijanie umiejętności, ale i wkładać w ten proces duszę. Nikt nie zarazi pasją drugiego człowieka, jeśli w nim samym takiej pasji nie ma.

Kadra kolegium to 49 nauczycieli: 24 anglistów, 16 germanistów i 8 nauczycieli innych specjalności. Wśród tej grupy znajduje się:

- 6 osób z tytułem doktora,
- 4 osoby w trakcie studiów doktoranckich,
- kilka osób z dyplomem studiów podyplomowych oraz świadectwem kursów kwalifikacyjnych z różnych dziedzin związanych z edukacją,
- 28 nauczycieli dyplomowanych, 11 mianowanych i 10 najmłodszych nauczycieli kolegium – nauczycieli kontraktowych,
- 3 osoby z uprawnieniami trenera w zakresie nauczania języka obcego w edukacji wczesnoszkolnej,
- 3 nauczycieli ekspertów wchodzących w skład komisji kwalifikacyjnych dla osób ubiegających się o awans zawodowy,
- kilkanaście osób posiadających uprawnienia egzaminatora nowej matury (niektórzy z nich stale pełnią funkcje przewodniczących zespołów egzaminacyjnych w czasie zewnętrznego egzaminu maturalnego).

Te liczby, to tylko z pozoru suche fakty, w rzeczywistości świadczą one o zaangażowaniu nauczycieli w pracę, o wielopłaszczyznowości działań edukacyjnych, o ogromnej wiedzy, którą dzięki posiadanym wszechstronnym umiejętnościom starają się oni przekazywać młodym ludziom.

Ćwiczenie czyni mistrza

Dzięki stałemu doskonaleniu się i podnoszeniu kwalifikacji przez nauczycieli ich warsztat pracy jest stale ulepszany. Opisane wcześniej pomoce dydaktyczne i najlepszy księgozbiór na nic by się zdały, gdyby nie narzędzia i strategie, jak z tego korzystać. Programy nauczania w całym cyklu kształcenia w kolegium skonstruowane są w oparciu o standardy nauczania zawarte w rozporządzeniu MEN z dnia 30 czerwca 2006 roku w sprawie standardów kształcenia nauczycieli w kolegiach nauczycielskich i nauczycielskich kolegiach języków obcych i dostosowywane są do aktualnych potrzeb przyszłych nauczycieli. W trzyletnim okresie studiów słuchacze, oprócz nauki języka i przedmiotów metodycznych, uczestniczą zarówno w zajęciach

wpływających na ogólny rozwój młodego człowieka – literaturę i elementy kultury krajów anglo- i niemieckojęzycznych, jak również w przedmiotach wspierających nauczyciela w codziennej pracy: psychologia, pedagogika czy emisja głosu. Na zajęciach dydaktycznych wykorzystywane są różnorodne metody pracy – wykład, warsztat, prezentacja, również przygotowywane przez słuchaczy – część zajęć odbywa się także na platformie edukacyjnej *Moodle*.

Ogromnie ważnym elementem nauki w kolegium są praktyki nauczycielskie. Słuchacze drugiego roku odbywają je we wskazanej przez kolegium szkole podstawowej, gdzie najpierw podpatrują nauczycieli prowadzących lekcje, potem sami stawiają pierwsze kroki jako prowadzący zajęcia, które wcześniej muszą starannie zaplanować i przygotować. W trakcie trzeciego roku studiów rozwijają umiejętności dydaktyczne, prowadząc lekcje w określonym wymiarze tygodniowym przez cały rok szkolny w szkołach gimnazjalnych lub ponadgimnazjalnych. Obserwują też pracę szkoły, poznają prawo oświatowe, zasady pracy rady pedagogicznej. Nad prawidłowym przebiegiem całego procesu czuwają opiekunowie praktyk – nauczyciel szkoły, w której słuchacz odbywa praktykę, oraz nauczyciel kolegium.

Formy pracy, które zapewniają sprawne funkcjonowanie szkoły, opierają się na integracji poszczególnych przedmiotów, ich wzajemnym uzupełnianiu się, na współpracy nauczycieli prowadzących poszczególne bloki przedmiotowe, na współpracy nauczycieli ze słuchaczami oraz nauczycieli z dyrekcją.

Sprawna organizacja, zaangażowanie wszystkich pracowników oraz rozszerzenie działalności poza mury szkoły sprawiły, że przez wszystkie lata funkcjonowania kolegium udało się utrzymać wysoki poziom kształcenia nadal przyciągający kandydatów na studia oraz stworzyć potencjał edukacyjny, bez którego nasz region byłby uboższy. Nawiązując do myśli Alberta Einsteina, można z pewnością stwierdzić, że absolwenci kolegium otrzymują cenny dar w postaci wiedzy i umiejętności udokumentowanych dyplomem ukończenia kolegium, który dla większości jest dopiero początkiem drogi różnorodnych wyborów edukacyjnych i zawodowych.

Autorka jest wykładowcą gramatyki i metodyki w Nauczycielskim Kolegium Języków Obcych w Radomiu, nauczycielem konsultantem ds. języków obcych w Mazowieckim Samorządowym Centrum Doskonalenia Nauczycieli Wydział w Radomiu